

Sygn. akt III AUa 677/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 marca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Dorota Rzeźniowiecka

Sędziowie: SSA Mirosław Godlewski SSA Anna Szczepaniak-Cicha (spr.)

Protokolant: st. sekr. sąd. Joanna Sztuka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 3 marca 2015 r. w Ł.

sprawy D. A.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T.

o rentę socjalną

na skutek apelacji D. A.

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 25 marca 2014 r., sygn. akt: VIII U 4466/12,

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 677/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 22 października 2012r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił D. A. prawa do renty socjalnej. W uzasadnieniu decyzji podano, że wnioskodawczyni nie jest całkowicie niezdolna do pracy zarobkowej, a zatem w myśl art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 2003r. o rencie socjalnej brak jest podstaw do przyznania świadczenia.

W odwołaniu od tej decyzji z dnia 14 listopada 2012r D. A. wniosła o jej zmianę i przyznanie prawa do renty socjalnej. Organ rentowy domagał się oddalenia odwołania.

Sąd Okręgowy w Łodzi wyrokiem z dnia 25 marca 2014r. oddalił odwołanie ubezpieczonej.

D. A., urodzona (...), ukończyła edukację na poziomie gimnazjum, nigdy nie pracowała zawodowo. W okresie od 24 stycznia 2006r. do 28 lutego 2010r. była uprawniona do renty socjalnej. W dniu 30 lipca 2012r. złożyła wniosek o ponowne ustalenie prawa do renty.

Lekarz orzecznik ZUS orzeczeniem z dnia 5 września 2012r. stwierdził, że wnioskodawczyni nie jest całkowicie niezdolna do pracy, rozpoznając padaczkę z napadami częściowo złożonymi i wtórnie uogólnionymi oraz zaburzenia lękowo-histeroidalne u osoby z obniżoną sprawnością intelektualną bez objawów ogniskowego uszkodzenia centralnego nerwowego. Komisja lekarska orzeczeniem z dnia 28 września 2012r. potwierdziła rozpoznanie lekarza

orzecznika i również stwierdziła, że u badanej nie występuje takie upośledzenie sprawności organizmu, które powodowałoby całkowitą niezdolność do pracy.

Na podstawie opinii biegłych z zakresu psychologii, psychiatrii i neurologii Sąd Okręgowy ustalił, że sprawność intelektualna D. A. mieści się w granicach upośledzenia umysłowego w stopniu lekkim, przy ilorazie inteligencji równym 69. Występują zaburzenia w zakresie procesu uwagi oraz znaczne zaburzenia w zakresie pamięci bezpośredniej wzrokowej na podłożu uszkodzenia centralnego układu nerwowego, nie występują natomiast zaburzenia w zakresie percepcji wzrokowej i zdolności grafomotorycznych podłożu zmian w centralnym układzie nerwowym. W badaniu psychiatrycznym rozpoznaje się u wnioskodawczyni upośledzenie umysłowe lekkie i padaczkę lekooporną. W czasie badania ubezpieczona zachowywała się spokojnie, była nieufna, wycofana, ale doręczna w nastroju wyrównanym - pogodnym, bez objawów z kręgu psychotycznego. Biegła nie stwierdziła całkowitej niezdolności do pracy, gdyż ubezpieczona nie jest osobą chorą psychicznie, ani otyłą. W badaniu neurologicznym rozpoznaje się u wnioskodawczyni padaczkę z napadami częściowo-łożonymi i wtórnie uogólnionymi. Odwołująca się choruje na padaczkę od dzieciństwa i jest z tego powodu leczona w poradni neurologicznej. Nie stwierdzono objawów uszkodzenia układu nerwowego. Fakt leczenia z powodu padaczki od dzieciństwa nie powoduje całkowitej niezdolności do pracy. Niezdolność do pracy jest częściowa i trwała, z powodu znacznego naruszenia sprawności organizmu. Padaczka jest chorobą, która przez większość czasu nie powoduje objawów, w związku z czym chory na padaczkę może wykonywać większość zawodów. Przeciwwskazana jest jednak praca na wysokości, z maszynami ruchu, w miejscach odosobnionych, praca zmianowa oraz praca z dziećmi.

Sąd pierwszej instancji ustalił także, że orzeczeniem z dnia 5 października 2005r. (w wykonaniu prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Łodzi z dnia 15 września 2005r. w sprawie o sygn. akt XU 509/04) Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) zaliczył D. A. do znacznego stopnia niepełnosprawności, wskazując że orzeczony stopień niepełnosprawności ma charakter trwały i orzeczenie wydaje się na stałe. Znaczny stopień niepełnosprawności istnieje od dnia 25 stycznia 2004r., a początek niepełnosprawności datować należy na okres przed ukończeniem przez wnioskodawczynię 16. roku życia.

Opinie biegłych psychologa, psychiatry i neurologa Sąd Okręgowy uznał za rzetelne, sporządzone zgodnie z wymogami fachowości i niezbędną wiedzą w zakresie stanowiącym ich przedmiot. Sąd podkreślił, że opinie nie zawierają sprzeczności ani braków, które pozbawiałyby je mocy dowodowej, zostały przekonująco uzasadnione, a zawarte w nich wnioski orzecznicze logicznie wynikają z przeprowadzonych badań oraz analizy dokumentacji lekarskiej. W świetle tych opinii nie budzi wątpliwości, że ubezpieczona nie jest całkowicie niezdolna do pracy w znaczeniu ustawowym. W konsekwencji Sąd Okręgowy stwierdził, że D. A. nie przysługuje prawo do renty z socjalnej przewidzianej w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 2003r. o rencie socjalnej, ponieważ nie spełnia przesłanki niezdolności do jakiegokolwiek pracy. Do oddalenia odwołania doszło z mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

W apelacji D. A. zaskarżyła ten wyrok w całości, zarzucając błędną ocenę stanu zdrowia skutkującą uznaniem, że nie jest całkowicie niezdolna do pracy. Apelująca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie odwołania, jak też o dopuszczenie dowodu z opinii innych biegłych lekarzy na okoliczność niezdolności do pracy.

W uzasadnieniu skarżąca podkreśliła, że ma jedynie wykształcenie gimnazjalne, nigdy nie pracowała i w okresie od 2006r. do 2010r. była uprawniona do renty socjalnej. Jeszcze w orzeczeniu lekarza orzecznika ZUS z dnia 7 marca 2011r. ustalono, że jest ona całkowicie niezdolna do pracy, a nie nastąpiła żadna poprawa w stanie zdrowia, która uzasadniałaby całkowitą zmianę stanowiska orzeczniczego, choroba w tej samej postaci trwa nadal. Skarżąca jest pod stałą opieką lekarza neurologa i w styczniu 2014r. była hospitalizowana w III Szpitalu Miejskim im. dr K. J. na Oddziale Klinicznym Neurologicznym z powodu częstotliwienia napadów padaczkowych, co także potwierdza, że stan zdrowia nie uległ poprawie.

Sąd Apelacyjny w Łodzi zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonej nie jest zasadna.

Zgodnie z treścią art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 roku o rencie socjalnej (t.j. Dz.U. z 2013r., poz. 982 ze zm.) renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało przed ukończeniem 18 roku życia, ewentualnie w trakcie nauki w szkole lub szkole wyższej - przed ukończeniem 25 roku życia. Z kolei w myśl art. 15 pkt 1 tej ustawy, w sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Przepis art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2013r., poz. 1440 ze zm.) stanowi, że całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy. Przy ocenie stopnia i trwałości niezdolności do pracy oraz rokowań co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się po pierwsze: stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwość przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji oraz po drugie: możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy jak i celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne (art. 13 ust. 1) z tym, że zachowanie zdolności do pracy w warunkach określonych w przepisach o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych nie stanowi przeszkody do orzeczenia całkowitej niezdolności do pracy (art. 13 ust. 4).

Ustalenia Sądu Okręgowego jednoznacznie świadczą, że D. A. nie jest osobą całkowicie niezdolną do pracy w rozumieniu art. 12 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Rodzaj występujących u niej schorzeń, ich aktualny charakter i przebieg, nie czynią skarżącą osobą niezdolną do wykonywania jakiegokolwiek pracy. Taki wniosek Sąd Okręgowy wyprowadził z opinii biegłych neurologa, psychiatry i psychologa, którzy wskutek badań własnych oraz analizy dokumentacji lekarskiej, w tym orzeczenia o niepełnosprawności z 2005r., nie dopatrzili się takiego naruszenia sprawności organizmu, które powoduje całkowitą niezdolność do pracy. Rację ma Sąd pierwszej instancji stwierdzając, że opinie biegłych lekarzy neurologa i psychiatry oraz specjalisty psychologa nie budzą żadnych uzasadnionych wątpliwości.

Podkreślić należy, że w sprawie, w której przedmiotem jest prawo do renty, warunkująca powstanie tego prawa ocena niezdolności do pracy w zakresie wymagającym wiadomości specjalnych musi znaleźć oparcie w dowodzie z opinii biegłych, posiadających odpowiednią wiedzę medyczną adekwatną do rodzaju schorzeń osoby ubiegającej się o świadczenie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 stycznia 2010r., I UK 204/09, LEX nr 577813). Opinie sporządzone w niniejszej sprawie odpowiadają takim wymogom, zaś ubezpieczona w wywiedzionej apelacji w żaden sposób nie podważyła ustaleń dokonanych na podstawie opinii biegłych, nie podniosła także jakichkolwiek merytorycznych zarzutów do opinii, a jedynie ograniczyła się do opisu występujących u niej schorzeń. Istnienie wszystkich tych schorzeń, a szczególnie padaczki, dominującej w obrazie ustroju D. A., nie było kwestionowane w dotychczasowym postępowaniu. Skarżąca dokonała własnej oceny tych schorzeń, z punktu widzenia ich wpływu na zdolność do podjęcia i wykonywania pracy zarobkowej, która to ocena nie pokrywa się ze stanowiskiem specjalistów. Taki osąd apelującej jest wynikiem jej subiektywnych odczuć, przedstawianych przez osobę nie posiadającą wiedzy medycznej, zainteresowaną uzyskaniem świadczenia, toteż nie może prowadzić do podważenia obiektywnej oceny specjalistycznej, dokonanej przez biegłych sądowych. Odnosząc się do kwestii dopuszczenia dowodu z opinii innych biegłych do zbadania tych samych schorzeń wskazać należy, iż potrzeba powołania innego biegłego wynikać musi z okoliczności sprawy, a nie z samego tylko niezadowolenia strony z dotychczas wydanych opinii. W orzecznictwie jednolicie utrwalone jest stanowisko, że sąd rozpatrujący sprawę ma obowiązek dopuszczenia dowodu z innych biegłych lub opinii z instytutu tylko wtedy, gdy opinia złożona do sprawy zawiera istotne braki, względnie nie wyjaśnia istotnych okoliczności (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2009r., I UK 102/09, LEX nr 537027, z dnia 16 października 2014r., II UK 36/14, LEX nr 1548261). Taka potrzeba nie istniała w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji, ani też w postępowaniu apelacyjnym. Z tych względów, uznając opinie wydane przed Sądem pierwszej instancji za pełne i rzetelne, Sąd Apelacyjny nie dostrzegł uzasadnionej potrzeby powoływania innych biegłych.

D. A. choruje na padaczkę lekooporną od dzieciństwa, aktualnie padaczka ma charakter napadów częściowo złożonych i wtórnie uogólnionych. Nie stwierdza się jednak u skarżącej objawów uszkodzenia ośrodkowego układu nerwowego. Niewątpliwie z powodu padaczki ubezpieczona ma przeciwwskazania profilaktyczne do pracy na wysokości, przy

maszynach w ruchu, jak również pracy w godzinach nocnych, w miejscach odosobnionych, jednakże chory z padaczką może wykonywać pracę niżej kwalifikowaną, w szczególności proste prace obciążone niewielkim wysiłkiem fizycznym. Takie zatrudnienie na tzw. otwartym rynku pracy wnioskodawczyni może podejmować, gdyż padaczka przez większość czasu w życiu chorego nie powoduje żadnych objawów. Skoro zatem skarżąca nie jest całkowicie niezdolna do pracy w myśl art. 12 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach, to brak jest podstaw do przyznania jej prawa do renty socjalnej. Legitymowanie się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności (art. 4 ust. 1 ustawy z 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych - t.j. Dz.U. z 2011r. Nr 127, poz. 721 ze zm.) nie jest równoznaczne ze spełnieniem przesłanki całkowitej niezdolności do pracy. Niepełnosprawność nie uprawnia do świadczeń związanych ze stwierdzeniem niezdolności do pracy w rozumieniu art. 12 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, stanowi przesłankę do przyznania innego rodzaju świadczeń, głównie z pomocy społecznej, z funduszu alimentacyjnego, zasiłków pielęgnacyjnych itp. Nadto zważyć należy, że na orzeczenie o niepełnosprawności z 2005r. D. A. powoływała się już w procesie, w którym zwalczała decyzję ZUS o odmowie prawa do renty socjalnej z dnia 9 sierpnia 2011r.; odwołanie, apelacja oraz skarga kasacyjna ubezpieczonej zostały oddalone (sygn. akt VIII U 412/12 Sądu Okręgowego w Łodzi). Brak jest jakichkolwiek podstaw do przyjęcia, że stan zdrowia i stopień niezdolności do pracy wnioskodawczyni uległ istotnej orzeczniczo zmianie od 9 sierpnia 2011r.

Gdy zaś chodzi o kwestię niemożności znalezienia zatrudnienia, to wskazać trzeba na brak podstaw prawnych do przyznania renty socjalnej osobie, która z medycznego punktu widzenia nie jest całkowicie niezdolna do pracy, choćby nie miała ona możliwości podjęcia pracy z innych przyczyn. Ustawodawca nie uzależnił prawa do renty związanej z niezdolnością do pracy od sytuacji na rynku pracy i od trudności z podjęciem zatrudnienia z uwagi na tę sytuację (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 12 kwietnia 2012r., II UK 219/11, OSNP 2013 nr 506, poz. 69).

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny bezzasadną apelację ubezpieczonej oddalił z mocy art. 385 k.p.c.